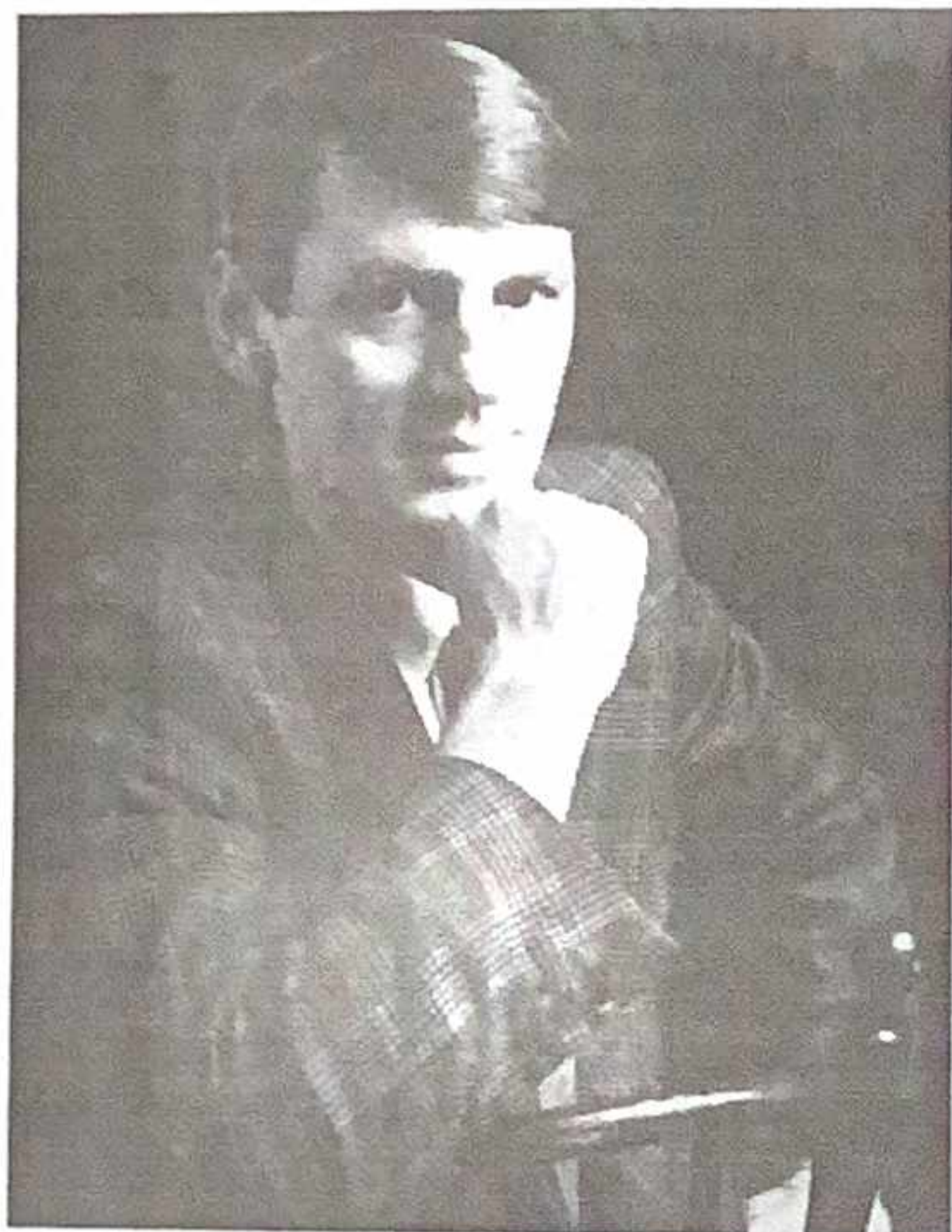

Роман
Офіцинський

*Ураган
тисячолітть*

Роман Офіцинський.

Народився 6 березня 1969 року в селі Оглядові Радехівського району Львівської області. Закінчив історичний факультет Ужгородського державного університету (1993). Кандидат історичних наук (1996). Є автором поетичної книжки "Нашестя ангелів" (1993) і монографії "Політичний розвиток Закарпаття у складі Угорщини (1939-1944)" (1997) та більше семидесяти праць з історії, етнології, літературознавства. Живе і працює в Ужгороді.

"Поличка "Карпатського краю", №19 (62)

ISSN 0869-0782

Роман Офіцинський

Ураган тисячоліть

Поезії

*-Ти той, що має прийти,
чи іншого нам ждати?*

-Йде сильніший від мене.

Лука (7,20;3,16)

Ужгород. 1997

ББК 84 (4 Укр-Зак)

О-91

"Ураган тисячоліть" - друга книга поета,
що дебютував збіркою "Нашестя ангелів"
(1993).

Авторська редакція.

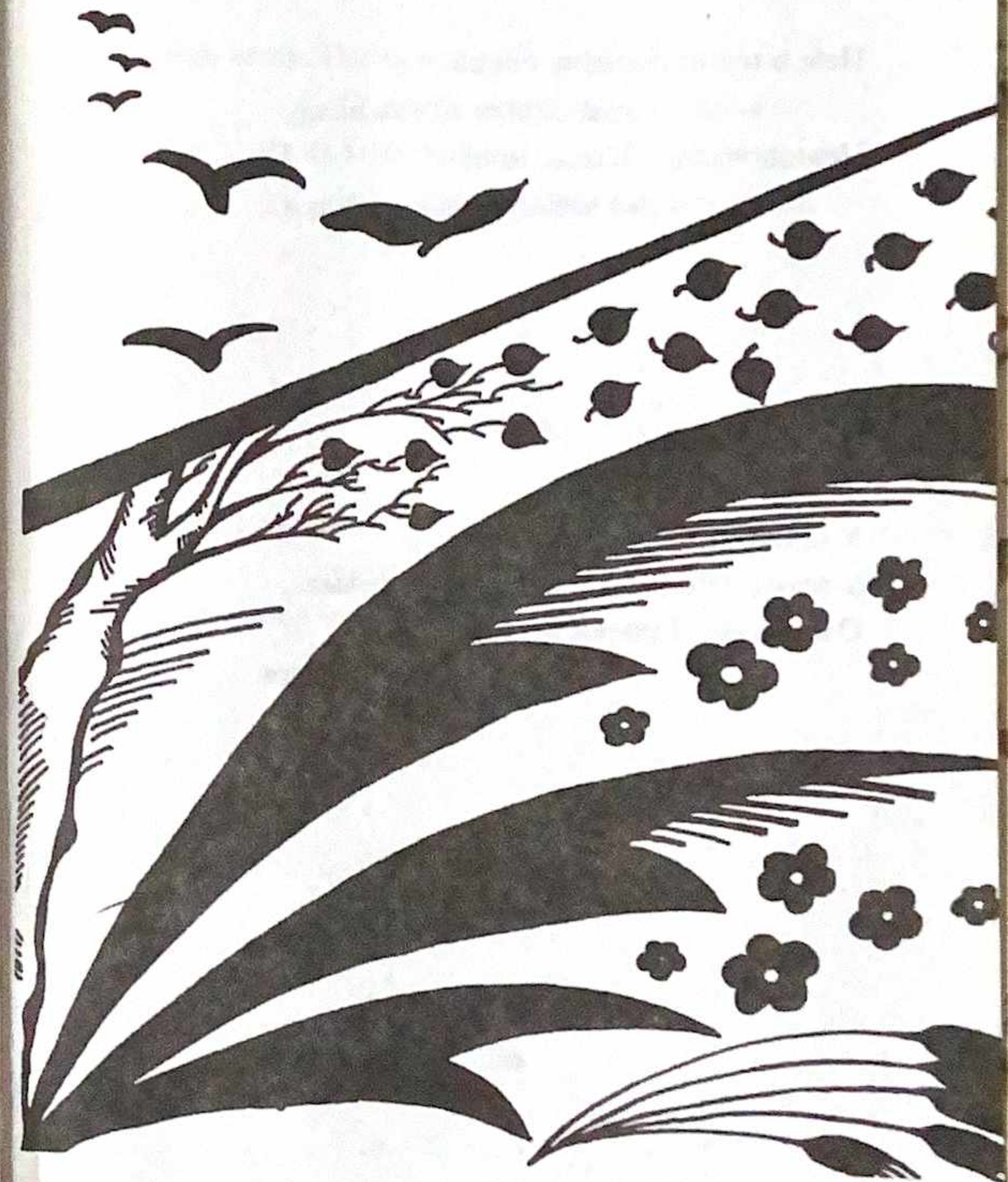
© Роман Офіцинський, 1997

© Василь Офіцинський, ілюстрації, 1997

© Богдан Бендзар, післямова, 1997

© "Поличка "Карпатського краю", 1997

Під владою вітру

Невгасимий племінь слова
у долонях зібгав вітер,
Невидочість... Кольє ночі
зараз виймуть із шкатулки.

У нічній придорожній тривозі
з-перед себе довкіл поглинаю очима...
Озирнувся. І розвиднілась стежка
у безвість і в небуття.

Вис вітер. Натиснули
клавіш ночі мокрі пальці...
На далеких магістралях
свічок племіні – у танці.

Серце ридас:
чути журливі пісні.
Викловав очі небесні
чорний орел...

Двос в імлі загубились...
Осінь. Сльота. І новітні
іскри любові погасли.
Вічний біль серця – самотність.

Вмирасм швидко так, наскільки це можливо,
І розбивасмо світ мислей на друзки...
Довкілля палахтить передчуттями дива
Під урагану крик, потужний і різкий!

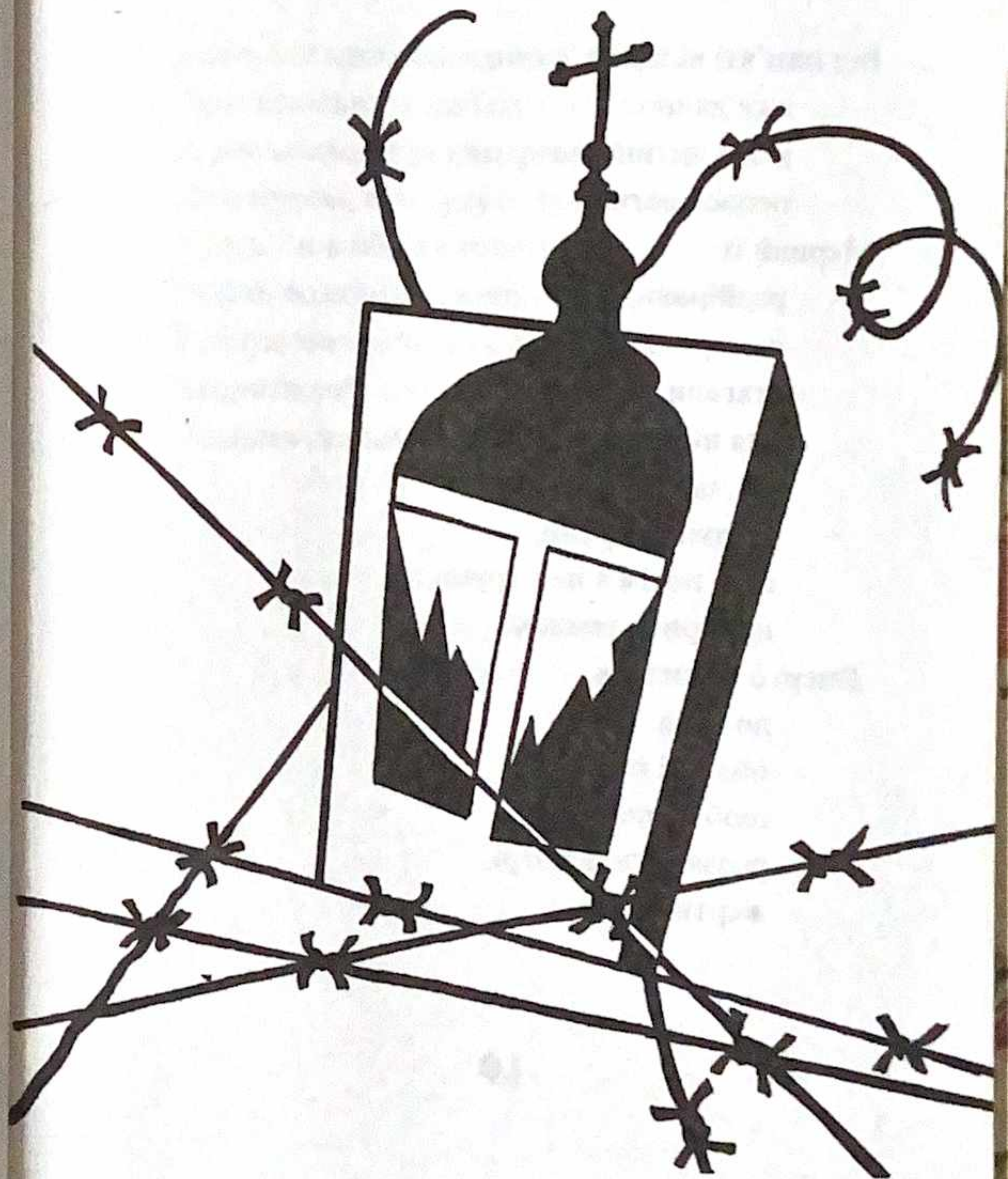
Вірити треба у світ,
бо він інколи – дуже привітний.
Ми – вогонь,
ми – під владою вітру...

Ой заглянь у двері, ранку!
Усміхнись бузком–барвінком!..
Тіні сторіч гойда вітер,
Попіл упав на бруківку.

Скарб України – днина погідна,
Щоб зиму прогнати, щоб вишні розцвіли,
Щоб пісня над ланом у небо злетіла...
Щастя до сонця, до вітру подібне.

Облітає вишневий всецвіт;
то весни білий танець, останній...
У далекій лункій перезві
юний голос прорвав одностайність.

Вітражі

Первомости

Від пам'яті відпали

вже давно

мого дитинства

первомости.

Мерщій їх

розібрали ті,

що крокви

стягали

для пишних хоромів своїх,

і ті, що з ночі

дошки покрали,

щоб потім з них труни

прикрити землею.

Вперто молились

до неба

обдерті палі,

щоб їм перепали

роззяви подекотрі,

жертви.

Догоріли свічки

Догоріли каштанів свічки.

Літо кохалось у липах.

А річка замовкла і вмерла.

Де острови, там гудуть трактори.

Хтось знов обіцяв золоті гори.

Виють вовками покинуті гнізда на вітрі.

Руйнуються зайві мости...

Вкороти собі вік, вкороти:

Людьми стали кати, "лоть-ми"...

Рука перемін

Сонце таки щербатим стало,
світило блідо і не пекло.
Двері до раю навстіж порозчиняли,
а на пекельних – замки давним давно.
Предивні світ струсонули переміни.
От був Аменхотепом тут якийсь
(Четвертим чи аж десь Тринадцятим),
а став чимось "Угодним Богу" – Ехнатон.
Звісно, наступники усі його новації відмінять,
і ті, що спритно голови переставляли
із кращих мертвих на злих живих,
вмить запрацюють у режимі "навпаки".

Сніги

Сніги загелготіли на вершинах,
Тріпнули крилами і зникли,
Наслали, прикрі, темінь гір, у схилах
Чужих їх голови поникли.

А білосніжні мрії зрожевіли
Від ран кривавої говірки,
Востаннє мої очі розревілись,
І схлипнула прощально хвіртка.

І я пішов, все кинув, не дивився
(А ноги так пекли в онучах!), –
На пройдене скорботно сніг стелився
Слізьми колочими на кручах.

Зваба

У театрі нині яблуко не впало би.
Та обірвався, грюкнув на долівку занавіс.
...Той занавіс від темряви темніший.
За ним принішкли ті,
хто не вмщавсь колись на сцені.
Звичайна річ: роками їм нетерпилосьь
із оберемком слів пройти до мікрофона.
Але нагально так?!
У театрі нині яблуко не впало би.

Колючий дріт

Блукають, наче люди по землі,
Думки, розпатлані та голі.
Посоловіли очі в бур'яні,
О не згасай в багні, душа...
Колючий дріт – напнутий, як струна,
Пошматував мене навпіл, –
Відтяв буремний дух від тіла.
Труну злагодили в момент,
покрили лаком.
Могила – свіжа рана на землі.
Й душа під дулами катів
Спроваджена у безвість,
в каземати.

Темінь

Понадіявся на вогні,
та вони погасли.
У темінь дорога одна...
Заблукав.
У небі були брильянти,
поки хтось не покрав.
Перестріли чужинця першим
і, раді, злодієм нарекли.
Кат і монах жили близько.
Зашморг на шию,
лавка – хитка і слизька.
Зависли в повітрі мрії...
І кров замерзала в жилах.

Люди як люди...
Він бачив криві уста
і сльози тих, чії голови
ще на плечах.

І прийдуть дні

І прийдуть дні, затиснуті у ґрати,
І вітер вип'є сльози на щоці,
Я знаю, там чекатимуть солдати,
І ворог мій з наганом у руці.

І прийдуть дні, сполохані, як птахи,
І стяги полоскатимуть в крові,
Осанну загорланять труби срібні,
А череп мій – то келих на столі.

І прийдуть дні, задивлені у себе,
І люди покажуться від пільми,
І хтось мужніший поміж ними
Зухвало крикне: Месія гряде!

Корона

Надовго розділили нас світи,
Я тут зостався, бо несила далі йти.
...А він, нав'ючений та грізний,
з свинцевим тягарем доріг і ран,
Ішов. З нього сміялись,
в нього стріляли,
Та з байок люди виростали,
ставали поряд.
Проводирем не був,
не був і пілігримом,
Вони самі йому корону натягнули.
Жахнулись. Було пізно.
Месія прийшов!

Вирок

Щезають дні, порізані на миті,
а з ними голови підбриті бранців.

Влітає куля – трохи-трохи
не понівечила сервант,
на вулиці на мене ждуть
із револьвером інтелекти.

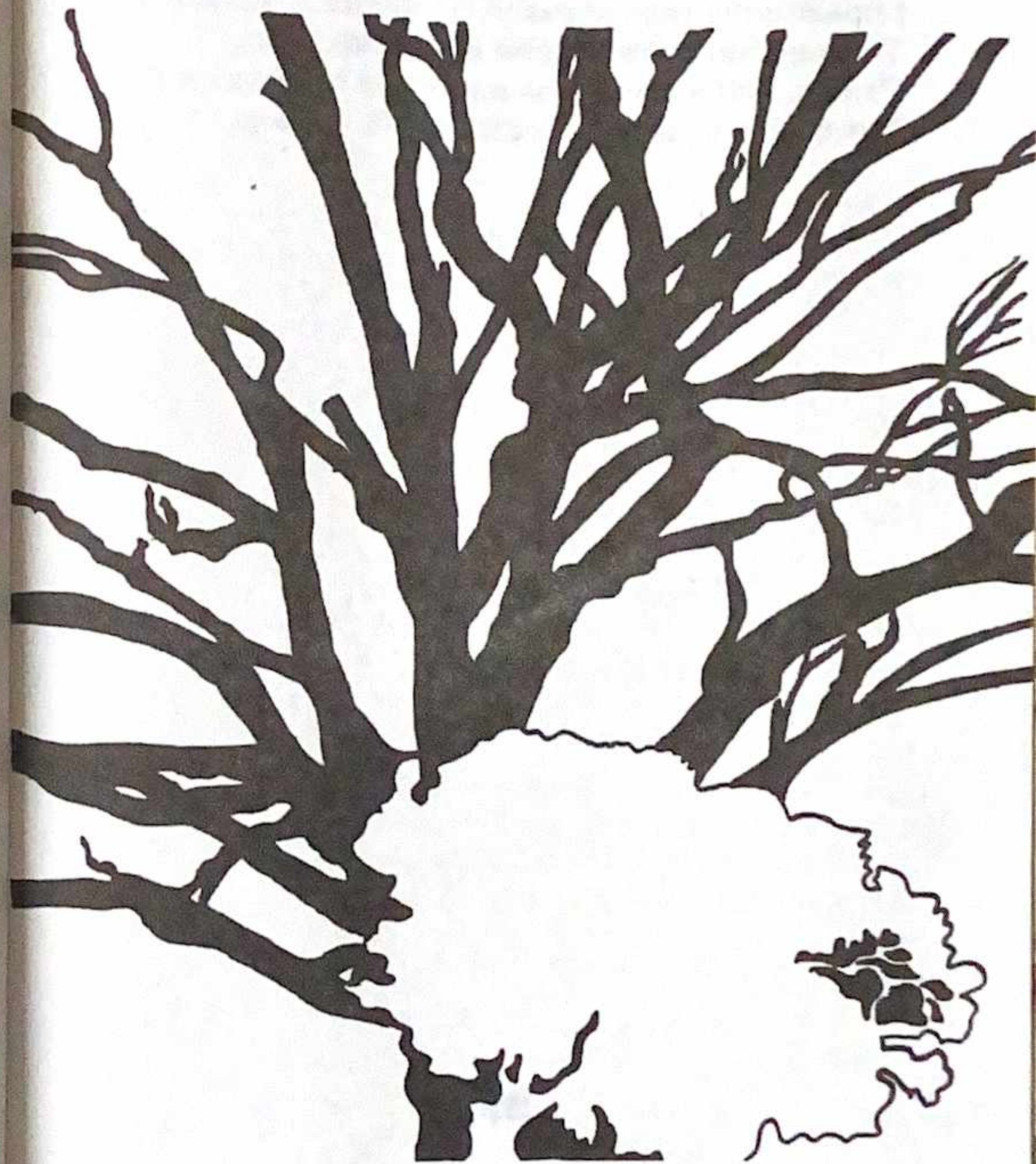
Чомусь їгомость не прийшов,
то ж сповідати буде Бог...

П'янений падає туман,
п'є поцілунками тепло,
в пориві божевілля від любові
перевертає ввєрх річковє дно...

І от прийшли мене карати
два ока і залізні шати.

Допіру думав: вольную дали.
Ба, ні... Ось вирок.
Кат. Сокира.
Кров.

Травневі дерева

Привітання

І привітання тихе журавля,
Те привітання ніжне, наче вечір,
Стискає, ніби дівчина за плечі,
У небо кличе, весну прославля.

Сонячна ніжність

Сонячна ніжність квітне
на кронах провільглих яблунь,
Приколисані квітнем,
думки у дитинство тягне.

Весна вечірня

За селом заспівали дівчата шальні,
уві сні їм ввижались палаци ясні:
щастя-радість, весільні пісні звідусіль
струменіли свавільно, мов сльози на сіль.

З ними плакали грози, в гаях солов'ї.
Розревілись й собі в болотах бугаї,
проклинаючи сонце зі смутком. І день
одлетів, скаламутивши племінь богинь,

дивовижно солодких, жагучих, п'янкх,
завжди тихих, самотніх, тендітних, крихких,
світлооких, бентежних, мов гомін ріки,
котру тяжко плекали тасмні віки.

Згасли лінії обрїїв дальніх, лихих,
втекли в небо, сховались в краплинах. Затих
всякий суций. А місяць звільнивсь, скинув гніт
на човні і на веслах подався у світ

мандрувати. А далі, стомившись поклав
на свої перевесла мільйони заграв:
повні відра зірок і шляхетних зітхань.
Ніч тремтіла в обіймах вечірніх, як лань.

Вдалині сонцедень виривався і брав
голіруч синій простір, мов звір, що конав,
і зопалу труснув буйним чубом вогнів,
і безсило повис на калині. Зомлів...

У напрямі шторму

Де вершини с шпичасті,
лпоть веснянії дощі,
і блукають ранком в хащі
їхні славнії коші.

Розгулялися, плечисті,
згомоніли з вітром мир,
крешуть блискавки вогнисті,
дідько хитрий – їх кумир.

Чути регіт ураганів:
згинь з дороги, пілігрим!
Погасили вікна храми –
так звелів господар-грим.

Поховалися під ліжко
і дорослі, й малюки,
зносить хати відьма-річка,
стали юнгами дядьки.

Спрямували каравели
з млосних буднів у моря,
в маяках вогні розвели,
в штормі хвилі ще й горять...

Врешті стихли у глибинах
хлопці рвійні – бунтарі,
впали мертвими на схилах,
де ростуть лиш чагарі.

Об тендітні благі схили
б'ються брили льодові.
Спохмурніло море. Квилить.
А кремезні вартові?

Вже дуби оті й безрукі,
без кори і без життя,
та стоять, мов горді дуки,
і вода не йде в жита...

Покалічений, кров з рани,
спокій серця – пополам,
знахабнілі урагани
вкрали світло нічних ламп.

Хтось сказав: в душі на днищі
думати найкраще двом,
то й летить назустріч хвищі
мовлене найменшим злом.

Шляхи

Зарясніли широкі шляхи едельвейсами,
немов гори, посварені сильно з колесами.

Обвінчалися ночі з царівнами-зірками,
пильно в темінь очима вдивляються зірками.

Далеченько зайдеш і не стрінеш зустрічного,
забарилися всі десь у пошуках вічного.

Завесніли потішно шляхи едельвейсами,
загуляли й вітри, потривожені гейшами.

Досить мчати, крутитися в колесі з білками;
де суть плеса, річками незбовтані мілкими?

Гріх боятись агори, архонтів припечених
і цикути із чаш соловейків приречених.

Заридали шляхи на межі з едельвейсами,
серце в камені теж пересічене стресами.

Заблукати не страшно в звитяжній ущелині,
хоч і душі вертаються звідти пощерблені.

Ой в степу тридев'ятому, з барткою в Космачі
мав би впасти навіки в Карпатах і в космосі.

Заясніли бентежні шляхи едельвейсами,
задрімали думки, приколисані веснами.

Першотравень

(переспів угорської народної пісні)

Ось уже Першотравень прийшов
І повітря прекрасне мов шовк,
Як ввірветься намисто весни,
Кілька бусин на пам'ять візьми.

Най болить голова у коня,
Через дівку не плакати ні дня,
Як ввірветься намисто весни,
Кілька бусин на пам'ять візьми.

Округла, серпень 1992

Травневі дерева

диптих

I.

Роки летять, ніби у вирій птиці...
Якось навесну ми ще вернемося в дитинство
Під молоде травневе під зелене листя.
Та стрінемося не всі, знайомі лиця.

II.

Травневі дерева у білому-білому цвіті
присіли з дороги спочити на сірих узбіччях,
Розгойдані вітром, додому злітаються діти
В єдине суцвіття, на дзвоник грядущого літа.

Вечірні очі світанку

Обіч Шлях Чумацький. Розбрелись планети
Стадом злоторунним по стрімких пляях,
І якось зненацька вражено застигли:
З чорних очей всесвіту – сонячний сон.

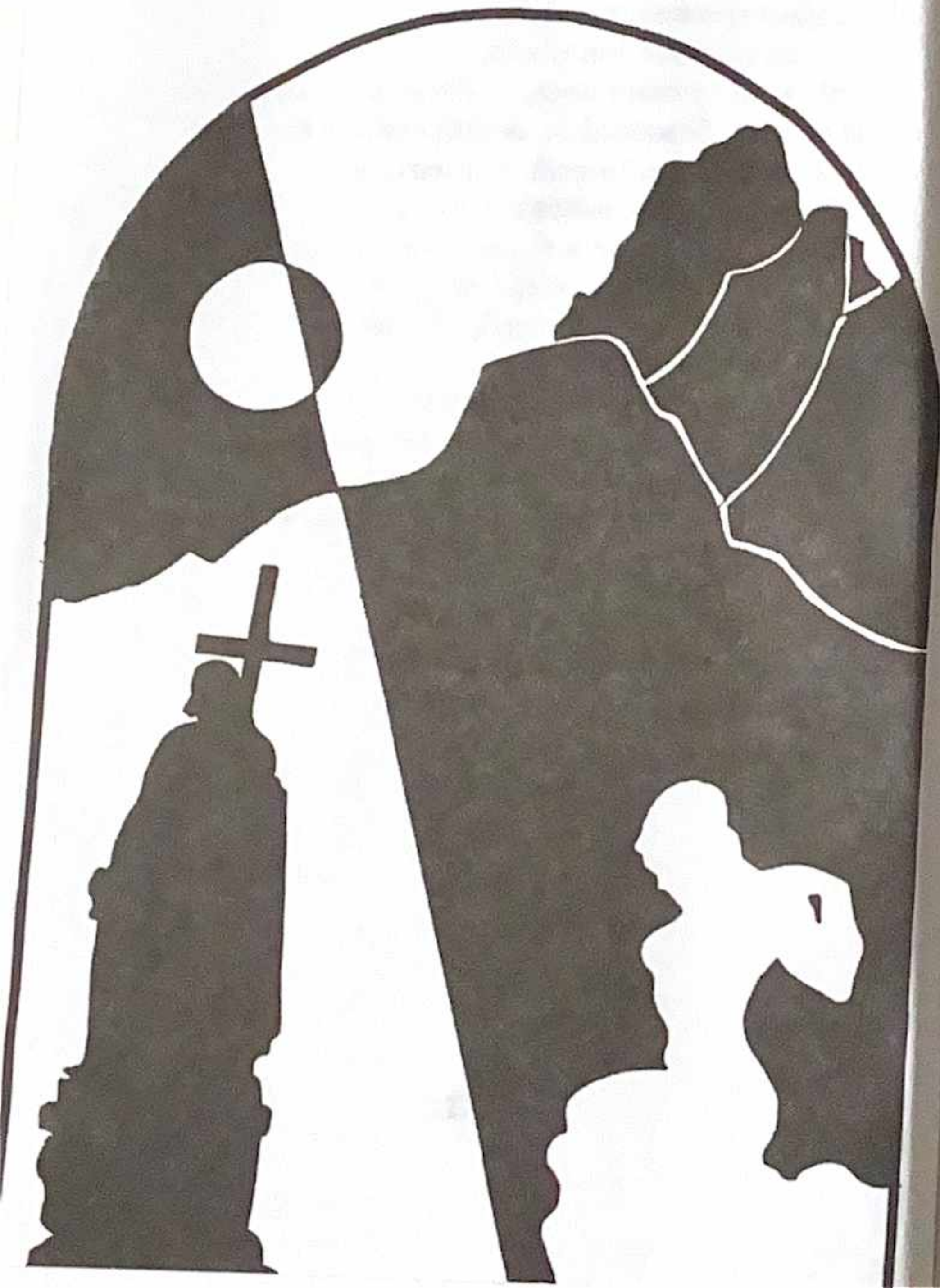
Розімкнулись вії, спалахнули вічі,
Крики непокори розірвали ніч,
Голосом світанку обізвались луни,
Каганцем лякливим позначилась путь.

Душу гнітять, душать земляні кайдани,
Спутані стремління сяйвом перехресть,
А туман з-над річки побратим зустрічний,
Як він хоче жити! Сонце, пожалій!

Течія

Печально травень посміхнувся.
Його сліз не побачив ніхто...
На світанні прокидаюсь – будить зрілість.
Будуть ночі безсонні – осінні суцвіття.
А зима – брід останній, четвертий...
І до берега вже не дійти.

Силуети на видноколі

Далечінь

Галера мчить, гребці невтомні.
Синьоока далечінь заколисус.
Шле бризки свіжі Плутон.
Гасне маяк, тихим ранком
ясніє чоло Олександрії...

Пірати!!! втратили міру
і якір – зайвий тягар.
Вітрильник стрілою летить,
потуги дзвенять.
Сирени замовкли, не звели з дороги,
то ж зблисне востаннє булат.

...Розбились об темінь, виносить
на рифи і скелі їх течія...
На дикому буйному полі
зламасш голову, як глянеш вгору.
Зостались нічийми там
їхні зорі – троянди небес.

З хмар і туману зринаєм,
не із глибин морських,
туди, де зоріє мрія,
де дужі груди-вітрила
вселяють надію.
Олександрія!..

Не-сонет

Навіть тоді, коли заривають дощі,
люта повінь поглине човен,
я буду несхитним, я буду певен
на крихітному острові болю душі.

Навіть тоді, коли заривають сліпці
над бандур півваними струнами,
я розтягну сім струн між грунями,
розпрямлю хребет веселці.

Навіть тоді, коли заривають мертві,
налякавшись холоду і забуття,
сам зігріюсь на пригаслому нерві
тих, що приєднались до більшості.

Буде, що буде – і розкіш, і каяття,
і вибух архіпелагу ідей в океанах душі
чи космосі.

Кущ калини

Ото прийшли мої жахні хвилини,
А смерть і розмовляти не спішить,
Вже й рідні викопали кущ калини,
Чекають на могилу, щоб садить.

Ото прийшли мої жахні хвилини,
І сонце вже не світить, як тоді,
Запали хмари в чорнії долини,
На зло шаліють, б'ються в темноті.

Чому здригнувся? Чую подих смерті,
Бо ось на цвинтар скоро віднесуть –
У той нудний перелік монументів:
Відмучились, і тут могили суть.

Хоч виглядав вельможного приходу,
Та інколи втрачав наснагу ждять,
Як і сьогодні, вірив у принаду –
Час повернуть на сто вісімдесят!

Лук–самостріл

Ні тіні сумніву,
ні каркання ворон,
ні хвиль розчарувань
у дні спокути.

Лиш гаємничий жест провідника
і жайвірливий поклик.
Нема щастя в долині,
на п'єдесталах кумирів,
у прикордонні з дрібними,
а там, де за тином доріг
пил дружить з тліном.

Слово вірності

Є слово честі,
а слова вірності нема...
Думки в душі блукають і нечесні,
то через них вмирають люди на хресті.
Душа людська – камінна цілина,
на ній росте хіба що ломикамінь.
А слово вірності – душі
підземне джерело, вода його
не проривається назовні.
Воно струмить всесильно і таємно,
в чужих краях віщує повінь
на пороги часу.
Є слово вірності!
Лиш на устах брехні його нема.

Пелюстки вогню

Втрачаю впевненість,
в які моря, в які пірнати води,
щоби втекти від марноти?

Далеко в горах десь
лунають горни і збір сурмлять
на нездоланному шпилі.

Там едельвейси – чисті очі неба,
вулкани, як троянди – з пелюсток вогню,
а весни не торкаються вершини...

Зима, зима – не те, що слово “зими”:
одна лиш і суцільна вічна мерзлота.

Прикінцева зухвалість

Чого не люблю – то розмов чарівних:
Вони бентежать продилом надії,
У них вітають думку скороспілу,
Прихильність щирю до безглуздь ідилій.

Словами годі солодити душу,
Від них тьмяніють всі на силуети,
Задля шляхетності, задля спокою...
“Спочинок тільки сниться для поетів!”

Біля вікна

Зависла і пірнула в небо мелодія.
Стихла. Піаністка біля вікна.
Вдалині, на горизонтах віків –
диригенти славетних оркестрів.
Чиїсь предки і тезки...

Емоцій, пристрастей не стримати.
Не кинутись лишень у прірву шторму,
у саму гущу-вир!..
Ти впевнена: де каламуть,
там б'ють прозорії джерела?

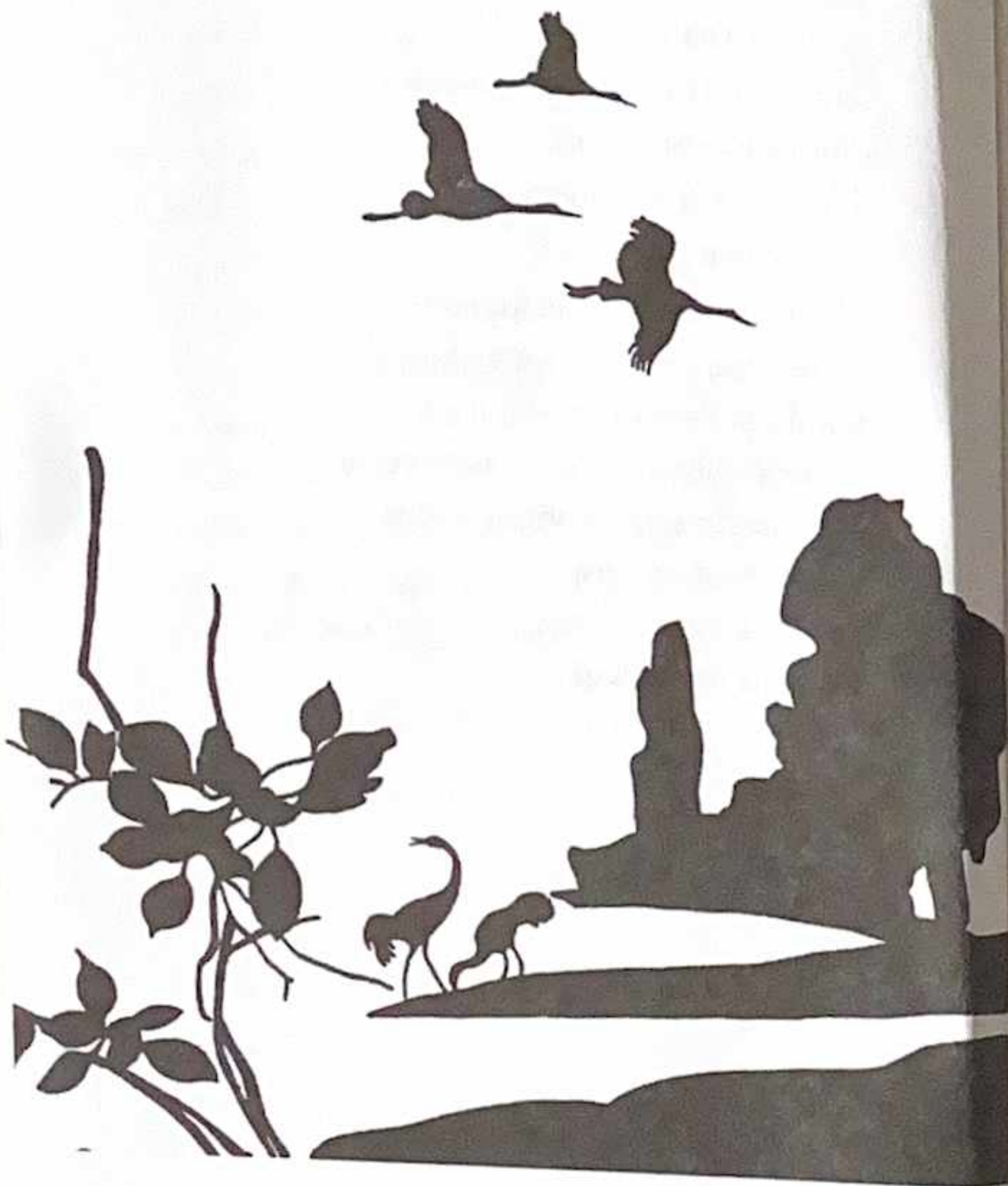
Поріг

Покинутий всіма,
в загальному вагоні
оглянув із вікна востаннє
все знайоме на пероні.
Навертають на сон
дротини рейок,
іноді в згадці майне
прощальний помах руки
і лягає карбованим ніжно.
У мене колія одна
і шпалам ніколи спорохнявіти:
від порогу рідного відштовхуюсь,
аби надовго відлетіти.

Гора

Дорога ввись звивалася,
до золотих вершин.
На півпуті дорога увірвалася
під тупотом лавин.
На манівці збиваються
приречені мисливці.
Як віти ялинові, ніч колоча...
А та гора далека і тривожна...
Синіє за горою уві млі гора...
За тим обривом гір – нові світи!
Наперекір вітрам збігаю вниз,
хапаючись за віти,
щоб завтра бути там.
І завтра буду там!

Осіння пектораль

Мавка

Тяла коси нишком
кучерява мавка,
струменіли сльози.
Падало волосся
на долівку ганку,
пломеніли грози.
Коли коси тяла
кучерява мавка,
прокидалась осінь.
До вікон тулились
золоті світанки
і ясніли роси.

Ніч
Диптих

I.

Довкола чорні пазурі –
діяння й помисли кістляві...
Надранок світ таки прозрів,
і сповістив, що не здичавів.

II.

Зірчасте чорне полотно.
Сувій думок несимпатично млявих
Упав на ілюзорне дно.
З осінням листям сні перемовлялись.

Гербарій
Триптих

I.

У жовтні – теплі дні,
Довкілля – в літнім гримі,
Та в синю даль летять
Печальні херувими.

II.

Далеко до зими.
Осінній день претеплий, в павутині...
Зерно озимини.
І птахів перелітних цятки сині...

Невідворотність змін.
І ця предовга одіссея листя
ввірветься на землі...
Немає сил і нікуди вже плисти.

III.

Ті шпилі вершин дочасних
Майструвала людям осінь,
Аби швидше хтось дістався,
Ніж затрублять зиму лосі.

Хризантема

Вітри безжально обривали осінні кучері дерев...
Якось мені переповіли, що Вона вернулася...
Морозом спалені вуста мої, у грудях – віхола.
Давно розпродав я вітрам, як сонце,
гойну хризантему
Своєї віри і тепла. Не зразу, а пелюстками.

Сонячне життя

Життя – свавільне, без ласкавих лиць,
Непосидюче, буйне і лукаве,
І воріженьки стільки насукали
Інтриг кинжальних, пасток–тасмниць.

Невинна кров спадає із одеж...
Коли спіткнешся, сам себе розрадиш.
Ти щиро й іншому іти порадиш
На віддалі від посмішок пожеж.

Зухвалий, помиляєшся, в раю
Не менше стане криці та вогню,
Того і там знайдуть, хто був завзятий.

Бурлескні речі чути десь в гаю,
То біситься душа чиясь триклята...
І сонце вивільняється із шатів.

Келих дощу

Обривається стежка,
по росі я стомився іти,
лети, злякана думко!

Холодно. Дощ
б'є по лице
льодовими струмками.
До нестями.

Кров твердне,
кров – криця,
і серце – як горн...
Лиш ти не коваль
своєї долі.

Ранковий заспів

Нелегко засівать зірками небо.

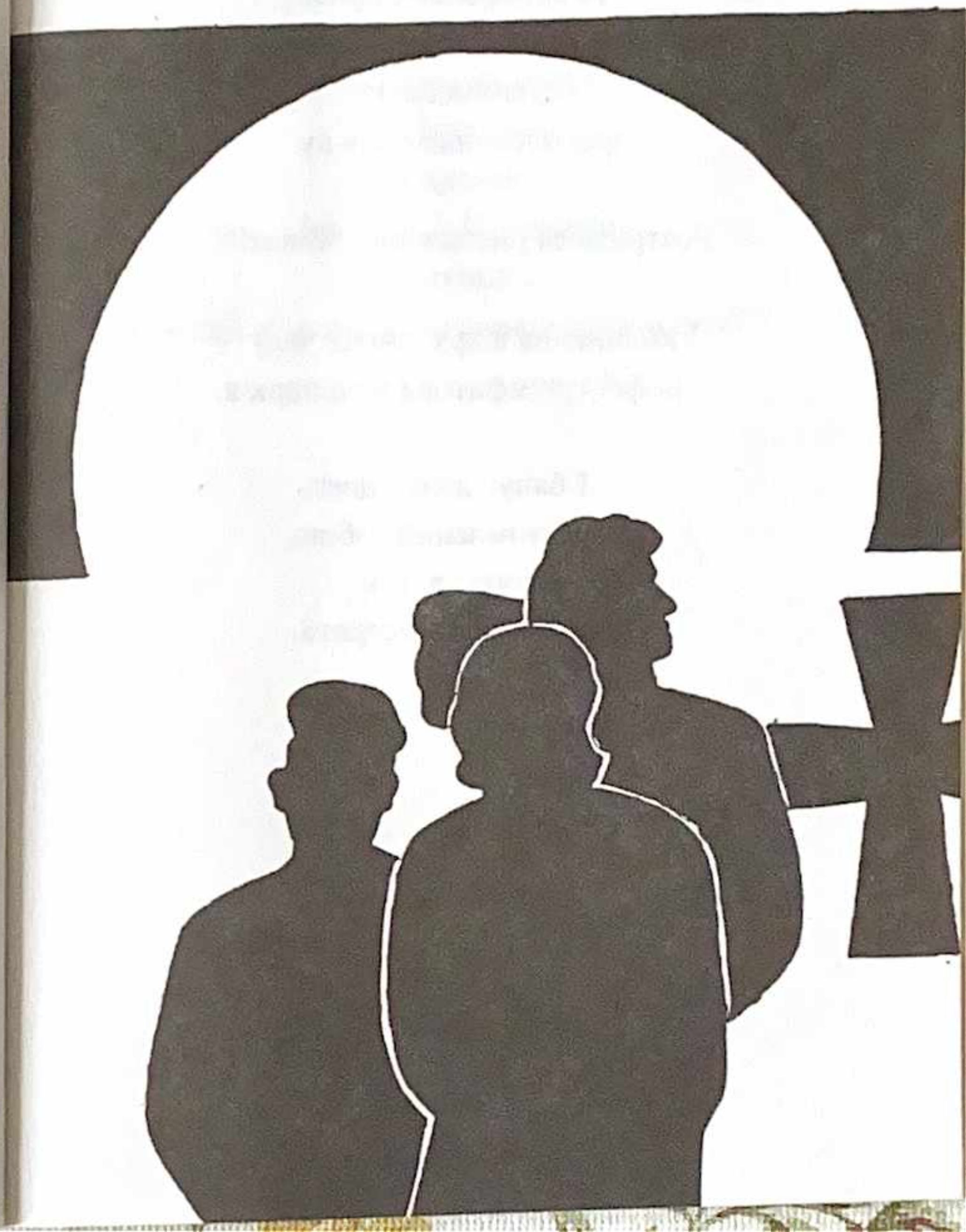
Візьме кресало місяць,
закурить люльку.

Закашлявшись, поправить
чорну ковдру ночі.

Простелиться димок-туман...

Тільки б не задрімав
Ранковий заспів.

Ідеологія повстань (Сині вікна неба)

На барахолках прав,
на ярмарках безглуздя
останній шеляг
приголомшив шальку.

Розтріслося ристалище: "Віват!!!"

І коливання вітру, вигин часу –
трофеї тріумфатора кульпарків.

...І бачу: день, днесь
перевтомлений собою,
пірнає в сон
смиреного кастрата.

Уся поезія за гроші –
на кошти меценатів чи держави...
І вдень при свічах, як ніколи вперта,
йде боротьба
за премію
і Нобеля, й Шевченка.
...Тихіше!..

Слухайте, кому ж оця овація безсмертя???

Стрибок кувалди в сині вікна неба,
Уламки скла – на щедру скатерть поля.
Танцює град. З вогнями урагану.

Зняли чохли з гармат страшної сили.
Двигтять земля, на вітер викидає зайве.

Упасти б на коліна. І під крипту.
На глибину, де обривається
 епоха ураганів,
На глибину – в новітню еру
 землетрусів і вулканів!

Гряде весна завзятого натхнення,
Застиглі мислі ворухнула скресінь.
В асфальті дум, під спекою феєрій
Йду небом предковічного покрою.

У хаосі відлунь і славословій
Стражденний погляд у віконній рамі,
І пасма сліз, і басамани поту
На старті запізненого реваншу.

Сепія

Прив'язані до кола, безтурботно
з'являються і гаснуть парасольки днів.

І падають сніжинки замороки,
і ллється піт – тяжке повернення
з даремно сходжених чужин...

Летять у даль ночей навіжені ескорти,
а серце покалічене об догми.

У цитаделі прикрих звинувачень
надіюся на звільнення з-під варти.

Замислений? Над сепією долі,
над рудуватим переливом віковичних барв.

Який демократизм! Які складні звороти!

І праведність зненацька бризне,
наче кров з аорти:

а право сильного – сильніше за вогонь!
(Чекай, допоки він не перетлів на попіл).

Усть-Чорна, 24.VI.1994

На світі безліч норавливих рік,
Йдуть з берегів, міняють часто русла,
А Бог прижитись людям тут прирік
І те веління у каміння згусло.

Під сонцем сотні пречудових місць
Далеко вниз од течії Тересви,
А люд отут вкорінився, приріс,
Аби вітри і повені не знесли!

Принагідне

А світ поділений на келії,
у них ченці, нестрижені й пострижені,
з своїми атрибутами, з своїми привілеями.

Типовий лабіринт.

І люди ходять купками,
щоб зазирнуть, послухати,

у кого мова звучніша,

у кого найприємніше провести час.

Отак вони блукатимуть од келії до келії,
допоки не обірветься заплутана стежа.

А далі будуть спротиви, насилля і безсилля,

далеко ген за мурами чи тут,

за стінами-гадюками.

...Оця земля шляхами підперезана,

обвита, ніби стрічками,

сповита, мов дитя.

Як вистачить енергії для опору інерції,

як вистачить снаги

для сходження царинок цілини,

твій пугівець не в'ється лабіринтами,

все біля та все довкола,

від світу загороджений владиками ідей.
Вони навперейми завжди дзвінко голосяться
хранителями поступу і поцінують талант.

Лиш однакові у них сутності –

вельможно-хтиві, вибухи сановності, –

і все одно з копійкою вони чи бідарі.

...Той путь нещадний і нестерпно довший,

і мало що підступно стереже

(потужновбивче – сльота розчарувань

і вогнище осінньої покути).

.....

Усе тече, усьому час зміниться?

Неправда: люди – скали, а не ріні.

Рукопис життя

Навіщо читати старі книги,
пилом застилати легені,
від них віє нудьгою і тліном.
Ворохобництвом.
Чорнокнижники над ними,
мов скелясте піднебіння,
мов до скель морське стремління,
що залюбки розіб'є як не голову,
то хоч кришталіки очей.
Книги древні – знахідка коштовна...
Але нікому ніколи ніяк не знайти
той первісний образ і справжній рукопис,
рукопис життя.
Бо життя – ілюзорність, передчуття
гонитви за невловимим.
Ні, це лиш гонитва, втрата чуття.
Це – фанатизм неосяжної віри у вічність.
Прикметно, є тільки сходинки до неї,
мощені з тих, хто хотів зазирнуть їй у вічі.

Ти пам'ятаєш

У світ за очі, на схід диво-сонця,
Ти пам'ятаєш, як ми довго йшли
І звідтам якось разом принесли
дві вістки під людські тихі віконця.

З них перша стосувалася предтечі,
Того, ким розмальовані церкви,
До ніг його схилились короги.
А друга – меч, що на сторожі втечі.

Я знав: тобі хотілося двобою,
Щоб серце моє вийняти з грудей.
І день упав, убитий боротьбою.

А зранку через зраду злих очей
Взяли в полон; звоюваний судьбою,
Я – вічний полонений двох вістей.

Ідеологія повстань

Спалахують пригаслі рани
у гніздах світлих сподівань.
Надворі темінь, і вогняно
я воскресаю для повстань.

Чого мені забракло вдома:
затишшя, спокій, без турбот?
Чи вибір зроблено свідомо?
Таких повстанців – кількасот!

Не знав поразок й невблаганно
йшов стрімко, насувом... І ось
моє фіаско, мої Канни.
Пророцтво, зрештою, збулось.

Є речі вічні й проминуці,
Відвага – сутність молитов:
Ув ореолі людські душі,
що їх ніхто не поборов.

Спалахують пригаслі рани...

У гніздах світлих сподівань
зростають мислі незламанні –
ідеологія повстань!

Самотужки

Сумніви тихого ранку
в небі розтерзані днем,
знову котрусь сторінку
вітер січе мечем.

“Хто там купасться в крові?”
Відповідь, знай, навісна:
“Серце – стяг пурпуровий!
Тільки вітру нема.”

Нумо, поставте під двері
пастку з тугих волокон!
Ймено моє – химера,
сторож чужих вікон.

Не спопеліть лиш зусилля,
вирвані ледве з-під ґрат,
бо польоти в провалля
битви легші в стократ.

Азія. Кизилкуми

І досі, можливо, тут десь
пульсує вода.

Оазису тільки нема,
нема падишахів.

Журливо кочує пісок
якось занесений
юрбою розбишаків.

Невже?.. Авжеж, в оцій пустині
спіткнулись
коні войовничі.

Їх пута прикували до землі.

Байконур, 1987-1989

1917

Трудящі з рушницями.
Усяке трапитись може.
За наказом осіннього Смольного
ввірвуться в палац Зимовий.
А завтра будуть у Києві.

Броньовик – атрибут революції.
Букви свинцеві – ленінська азбука.
І довго–довго з люльки Сталіна
чигатимуть іскри кольору крові.

Лине жалібний марш,
де чулась колись колискова...
Що далі каже Нострадамус?

70

Падіння храму

Відкривають ангар,
сліпнуть люди від світла,
вдалині тліє скіпка
і лякає примар.

То - ІНЦІ.

Вириваються в простір
гривасті юнці
і чимдуж від проклять
і каміння услід
з темних гострих
ненависних гір.

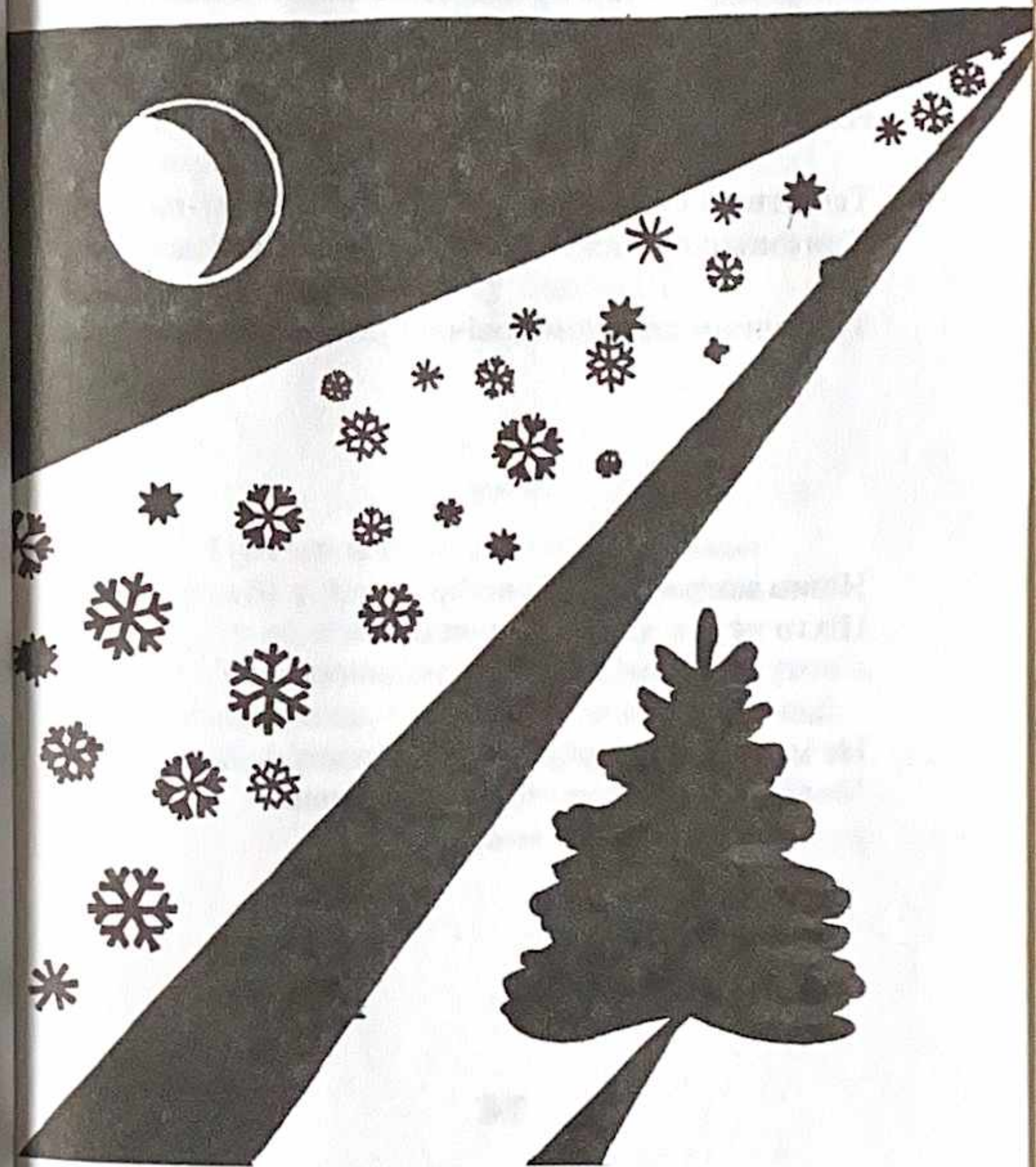
Це – сізіфове плем'я,
виросло в повітряних замках
під замком, де і нині
кленуть Прометея за полум'я.
Тільки раптом повстало,
як стовпи захитались
і прихисток брам упав

71

на провінційний підмальований храм.

.....
У дальні краї пливуть величаво
журавлі паперові наших мрій...

Магістралю зими

У тихе передзим'я прешвидкий потяг мчав...

Вглиб часу повертаюсь стрімко,
Під боязкий раптовий сокровенний шепіт вільхи...

Тендітною сніжинкою кружляєш в танку-вихорі,
Крижинкою крихітною – у пам'яті на бистрині,

Зустрічним холодом довічної розлуки.

Нічим не зумовлений вибір,
Ніхто не штовхнув, аби впасти
в потужну стихію, у море людиносистем.

Не маршрутом пророцтв, не магістраллю –
Майбутність іде крутогорами звивин
у розбитому тугою мозку.

Пора очікувань – безмірна.
За безцінь час, доби крихкі секунди.

І ніч, і день...
І зорі гаснуть, і народжуються нові...

Допоки Сонце вистигне,
Землі летіти дзигною у пустоті ідей.

Причарований помислом, думкою,
Як з неба у прірву – падаю вниз каменякою
у поле магнітне ніжного дотику.

На мембранах чуття, в баговинні фантазій,
Хлопочеться вітер тайги моїх днів.

У присмерку, у пантеоні диму
солодко позіхнув вігвам залять.

Цілющість зим – не з рецептур аптек –
упала на осінні чорторії.

Слабкий меланхолійний вітер
зіщулився під снігом.
Це – він, що провесінь сповістить?

О космос мрій на серпантинах болю!
Вогняний серця монумент ранковим сонцем засвіти
Збудивсь надривний голос льодовикового приходу.

І фесрверк медуз, бурштин морського узбережжя...
В кришталь води впав попіл од сигари знань.
Не скаламучуйте спокій замріяних очей дитинства.

Епідемія дум – цвинтарі безіменних прозрінь...

Ото в ченці як пострижуть розкутість мислі,
Христос воскресне і воскреснуть інші.

Одному страшно каятись вночі
поміж могилами помилок.

Зачекаймо міцного нічного морозу,
коли ртуть у термометрі
на самісінькім дні мінусових позначок.
Зачекаймо срібlistого сонного ранку,
коли первозданність оголену виведуть
на розстріл брандспойтами лихоліть.
Зачекаймо...

Перенасиченість простором
закличе у шахту, на вертикаль
животворних пластів
скам'янілого часу.

Ми розпочаті, та нескінченні...
Приречені вічно терзатись у часі
на ланцюгу світочуття, світобудови.

Чим самоцінна душа
У весняних потоках ілюзій?
Здатністю перетліти на попіл.
І не вчадіти.

Знов черепки і попіл,...
і виростають з пелюшок
конструктори ідей
поновленого часу.

У майстернях черги...
А в музеях – тихо і порожні зали –
життя святе – бо в “Життях святих”.

Світ неможливий без систем.
Інакше втратилися б орієнтири,
в якусь усвідомлену мить
упали б ми у безконечність – у часове божевілля.

Сон і сонце крізь бурхливі хвилі
пливли на вітрилах...
А від безсилля у мікросвіті
розцвіта ілюзорна всесвітня всесильність.

А поховань – ув археологів каталог.
Удача – рештки, черепки...
Частіше – лише попіл.

Напівзотлілий манускрипте!
Як прочитать уривки твоїх мислей?
Виходить на одно – як не старайся –
це ж сьогоднішня і думки мої.

Віра не терпить спраги,
зневіра терпне від браги...
Навіть якщо і самотній вовк,
то з порядковим числом родової відзнаки.

Земля неповторна життям,
але типова
як одиниця своєї системи.

Не в епіцентрі, але серед людей,
Україна в цивілізації.
Що таке кілометрів п'ятсот “схід-захід”,
коли простору монета дрібна – світлове тисячоліття.

Збентежений плином
манірних дрімотних думок,
пораюсь біля портфеля
із старечим стогоном замка.

Вельможа в знатному халаті –
суворий владний у столиці.
Як договорить – плескають долоні.

Відблиски чужих передчуттів.
У хмільних підсолоджених речах
мало щось суттєвого казали
початкуючі ворожки на шляхах.

Схиляються куці в обійми вітрової шалі,
Тавро в душі, тавро печалі...
Та хто коли б пізнав потребу
в Христі, якби не черево пусте.

Що покласти собі в букет?
Хризантем, принагідно усміхнених.
...І тривожного полум'я маків.

Вкрились інієм віхи фальшивості, зникли
кілька слів вогких, прощальних.
Час – найкращий лікар і провісник
нових візій, чарівніших, аніж пережиті.

Багаті трофеї – цистерни з горілкою,
і життя за безцінь на розлив кухлями.
Не архітектори, не зодчі і, навіть, не мулярі,
ми – тільки вічний будматеріал історії.

Блукають позивні у плетиві антен.
Неримські гуси – фальшива дичина.
Спокійно спить ви, руси і неруси!

Ареопаг – віками шліфоване явище.
Пухке, потерте, рудувате.
І мимовільно життя – одвічний цирк.
Найбільше користають клоуни.

Ваше століття – безодня,
наше століття – відгомін.
Хто прийде після нас – невідомо,
а називатимуть їх нашими нащадками.

Небезпечна зваблива далеч...
А вітрила – молоді, пломінкі та надійні.
...Месії клич – душі глибинна сутність.

Тривожно б'ється серце.
І шалено мчить тачанка.
То вітально, то прощально
обертається земля для нас.

"Відкрий лиш очі!" –
схилилось наді мною.
Ніби лагідний вітер,
тихе шторму відлуння.

Хіба цей світ не із святинь?

Ні, він манливих ідеалах:
ми завтра не такі, як ми сьогодні.

Як у рідних казематах в'язні очима незрячих,
світять зорі.

Осінь посміхнулась уві сні.
Випав сніг.

На палітрі молодії української поезії – барви Романа Офіцинського

Хто що б не говорив, а суспільна і духовна споруда нової України дала митцям найцінніше – свободу слова і висловлювання. Вільне слово і Правда всупереч усьому стають засадничими підвалинами культурного, духовного життя нашої Вітчизни. Нова історична доба України вимагає нового погляду, нових підходів і орієнтирів, нового точного, виразного і тривкого слова, гостроти і значимості думки.

Поезія – в душі українського народу. За словами Леоніда Рудницького (США), "...поезія є для українців їх психоаналізою". Саме тому вона переважає над усіма жанрами в українській літературі, а в європейському контексті стоїть на високому рівні. Як свідчить статистика, серед україномовних видань на шостому році незалежності України якраз домінує поезія.

Насичена широким спектром образів, асоціативна, інтелектуальна поезія Романа Офіцинського вже має своїх шанувальників: у

1993 р. побачила світ його перша збірка "Нашестя ангелів", прихильно оцінена критикою. Для Р.Офіцинського поезія – це передовсім сповідь, зізнання, вияв не лише суб'єктивного відчуття, але й інтелектуального зацікавлення. Поет ліричними рядками передає свою любов до людини і матері-України в час, коли "майбутність іде крутогорами звивин" ("Магістраллю зими"). Імпонує те, що автор не має якихось претензій на літературні лаври. Для кандидата історичних наук Р.Офіцинського, людини м'якої вдачі, душевної, толерантної, поезія – надто інтимна і елітарна сфера, аби слугувати для римування політичних міфів:

Уся поезія за гроші –
на кошти меценатів чи держави...
І вдень при свічах, як ніколи вперта,
йде боротьба
за премію
і Нобеля, й Шевченка.
...Тихіше!..

Слухайте, кому ж оця овація безсмертя???

("Ідеологія повстань (Сині вікна неба)")

Лірика Романа Офіцинського є д и н а
і н е д і л и м а (у часи комуністичного режиму
лірику завжди ділили на громадянську та

інтимну). Його лірика пронизує серце, що обрало Свободу, живе Україною, торує шлях українській національній ідеї, сприяє духовному відродженню рідного народу.

Співзвучним світоглядному розумінню Р.Офіцинського є Франків принцип: "Мій естетичний кодекс – життя". І молодий поет, певною мірою романтик за світовідчуттям, в емоційному неспокої. Щиро і з любов'ю прагнучи розкрити щедрю душу українця, українського народу, автор наслідує національно традиційні форми (підтверджуючи цим і внутрішню культуру, і літературну освіченість, і здорову національну свідомість) і попри це час від часу вдається до синтезу традиційного і модерного начал. Омежимось хоча б рядками з поеми "Тріумф абстрактних катастроф", де відбито пошуки вищого смислу буття в добу зламів цілих систем, народів і людських душ:

Ми розпочаті, та нескінченні...

Приречені вічно терзатись у часі

На ланцюгу світочуття, світобудови.

Рядки пройняті глибоким сумом, гірким одкровенням і надією на кращу долю українців, що й досі, по суті, не сформувались як нація, і... лише тепер "вирастають з пелюшок // конструктори ідей // поновленого часу". Добротню вибудуваними зоревими і

асоціативними рядками Р.Офіцинський додає свою барву на палітру молодої української поезії, яка в руслі всієї літератури відкриває новий історичний період.

Збірка "Ураган тисячоліть" – етапна, очікувана – відкривається епіграфом з Євангелія від Луки ("–Ти той, що має прийти, чи іншого нам ждати?"; "...Але йде сильніший від мене"), який мимоволі спонукає читача провести паралель з нинішньою українською дійсністю, в якій панує профанація національних святощів. Опираючись на Святе письмо, автор відчуває себе покликаним проповідувати серед народу віру в добро, благодать, милосердя, справедливість, потребу розбудовувати Українську державу на засадах Божих заповідей і християнської моралі. Але політична, економічна, соціальна свобода виявила в Україні духовну кризу суспільства, його абсурдність і хаотичність, культ тотальної вседозволеності, руйнацію моральних принципів, зневіру в святих ідеалах, нову загрозу українській культурі, мові, отже – нації. Для ліричного героя людина і природа перебувають в органічній єдності, природа поза людською душею – мертва субстанція. Ось хоча б окремі рядки, де в невеличких малюнках – вагомі думки про мікро- і макросвіт, його проблеми, діалектику буття,

філософський підтекст, тривожні інтонації і надії:

Вмираєм швидко так, наскільки це можливо,

І розбиваємо світ мислей на друзки...

Довкілля палахтить передчуттями дива...

У вірші "Принагідне" вже зовсім прозоро натякнуто, що в політичній сфері Україна переживає не найкращі часи: політичні партії, рухи, об'єднання не координують своїх дій, національно-патріотичні блоки сваряться між собою, розколюються, і все це – не на користь народу:

А світ поділений на келії,

у них ченці, нестрижені й пострижені,
з своїми атрибутами, з своїми привілеями.

Типовий лабіринт.

І люди ходять купками,
щоб зазирнуть, послухати,

у кого мова звучніша,

у кого найприємніше провести час.

У книзі "обігруються" образи вітру, урагану, що асоціюються з вічним рухом, самою можливістю трансформації природи, людського суспільства, Всесвіту. Поет до них повертається знову й знову: "Невгасимий племінь слова у долонях зібгав вітер"; "...Ми – під владою вітру"; "Тіні сторіч гойда вітер";

"вітер січе мечем"; "вітер вип'є сльози на щоці"; "Слабкий меланхолійний вітер зіщулився під снігом"; "Хлюпочеться вітер тайги моїх днів"; "Двигтить земля, на вітер викидає зайве"; "На глибину, де обривається епоха ураганів"; "Під урагану крик, потужний і різкий"; "Чути регіт ураганів". Безперечно, ці образи - не випадкові, вони опорні, багатозначні, контраст посилюється несподівано загостреними порівняннями чи метафоричними виразами, їх сила, влада, олюднення - в центрі авторської поетичної системи, вони на службі "експресивного" зображення драматизму земного існування.

Віднайдені автором колоритні словесні образи, метафоричні вирази, здебільшого багатовимірні й місткі, змушують читача перейнятися гамою різноманітних почуттів. Цьому сприяє й цікава система версифікації віршів Р.Офіцинського, простота його художніх прийомів, у цілому досить висока поетична техніка.

"Ураган тисячоліть" - це поетична збірка пробуджених Совістю запитань, здатних викликати низку нових.

Сподіваюсь, що автор і його шанувальники навзаєм порозуміються. Залишається побажати Романові Офіцинському нових плідних пошуків і звершень, підтвердити

істину: маємо не "те, що маємо", а матимемо те, що створимо.

Богдан Бендзар,
кандидат філологічних наук

Зміст

<i>Під владою вітру</i>	3
“Невгасимий племінь слова...”	4
“У нічній придорожній тривозі...”	4
“Вис вітер...”	5
“Серце ридас...”	5
“Двос в імлі загубились...”	6
“Вмираєм швидко так...”	6
“Вірити треба у світ...”	7
“Ой заглянь у двері, ранку!...”	7
“Скарб України - днина погідна...”	8
“Облітає вишневий всецвіт...”	8
<i>Вітражі</i>	9
Первомости	10
Догоріли свічки	11
Рука перемін	12
Сніги	13
Зваба	14
Колочий дріт	15
Темінь	16
І прийдуть дні	17
Корона	18

Вирок	19
<i>Травневі дерева</i>	21
Привітання	22
Сонячна ніжність	23
Весна вечірня	24
У напрямі шторму	26
Шляхи	28
Першотравень	30
Травневі дерева (диптих)	31
Вечірні очі світанку	32
Течія	33
<i>Силуети на видноколі</i>	34
Далечинь	35
Не-сонет	37
Кущ калини	38
Лук-самостріл	39
Слово вірності	40
Пелюстки вогню	41
Прикінцева зухвалість	42
Біля вікна	43
Поріг	44
Гора	45
<i>Осіня пектораль</i>	46
Мавка	47
Ніч (диптих)	48

Гербарій (триптих)	49
Хризантема	51
Сонячне життя	52
Келих дощу	53
Ранковий заспів	54
<i>Ідеологія повстань (Сині вікна неба)</i>	55
“На барахолках прав, на ярмарках безглуздя...”	56
“Уся поезія за гроші...”	57
“Стрибок кувалди в сині вікна неба...”	58
“Гряде весна завзятого натхнення...”	59
Сепія	60
Усть-Чорна, 24.VI.1994	61
Принагідне	62
Рукопис життя	64
Ти пам'ятаєш	65
Ідеологія повстань	66
Самотужки	68
Азія. Кизилкуми	69
1917	70
Падіння храму	71
<i>Магістралю зими</i>	73
“У тихе передзим'я прешвидкий потяг мчав...”	74
“Нічим не зумовлений вибір...”	74

“Пора очікувань - безмірна...”	75
“Причарований помислом, думкою...”	75
“У присмерку, у пантеоні диму...”	76
“О космос мрій на серпантинах болдо!..”	76
“Епідемія дум - цвинтарі безіменних прозрінь...”	77
“Зачекаймо міцного нічного морозу...”	77
“Лице засніжене. Хода упевнена...”	78
“Це край живих музейних експонатів...”	78
<i>Тріумф абстрактних катастроф (поема)</i>	79
<i>На палітрі молоді української поезії - барви Романа Офіцинського. Післямова Богдана Бендзара</i>	85

Літературно-художнє видання

Офіцинський Роман Андрійович

Ураган тисячоліть

Поезії

Редакція, технічне корегування та коректура авторська.

*Здано до набору 20.10.96. Підписано до друку 10.12.96.
Формат 70x100/32. Папір офсетний №1. Комп'ютерний набір і
верстку здійснено на видавничій базі історико-краєзнавчого
журналу "Карпатський край". Віддруковано з форм на ВАТ
"Патент" (м.Ужгород, вул. Гагаріна, 101). Замовлення
№ 2661.*

"Поличка "Карпатського краю".

294000, м.Ужгород, пл.Тетральна,11.

О-91

Офіцинський Р.А. Ураган тисячоліть:
Поезія /Післямова Б.Бендзара; ілюстрації
В.Офіцинського. - Ужгород: "Поличка
"Карпатського краю", 1997. - 96 с.

ББК 84 (4 УКР-ЗАК)

Розмножено у ВАТ "Патент". м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101.
Замовлення 2661. Тираж 500.